

Ημ/νία: 11/12/2015

Α. Π.: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/312777/1678

Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/312777/1678

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 37

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Γιώργο Δημαρά
2. Βουλευτή κ. Ιωάννη Σαρακιώτη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 957/9.11.2015 Ερώτηση με θέμα:
«Προστασία του ιστορικού γεφυριού Παλιουρίου – Δήμου Μακρακώμης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 957/9.11.2015 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Γιώργου Δημαρά και Ιωάννη Σαρακιώτη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η παλαιά γέφυρα Τ.Κ. Καστρίου, Δήμου Μακρακώμης, Π.Ε. Φθιώτιδας, βρίσκεται παραπλεύρως της Επαρχιακής οδού Λαμίας – Καρπενησίου, επί του Σπερχειού ποταμού, μεταξύ των οικισμών Παλιουρίου και Καστρίου, στην περιοχή του ενταγμένου στο NATURA 2000 πλατανόδασους του Δήμου Μακρακώμης. Πρόκειται για γέφυρα με μεταλλικό φορέα σε λιθόκτιστα βάθρα, η κατασκευή της οποίας τοποθετείται βάσει των μορφολογικών και τεχνικών χαρακτηριστικών της και σχετικών ιστορικών στοιχείων και μαρτυριών στο β' μισό του 19^{ου} – αρχές 20^{ου} αιώνα. Η κατασκευή της γέφυρας στο Καστρί εγγράφεται σε ένα γενικότερο πρόγραμμα διασύνδεσης των περιοχών του Ελληνικού Κράτους, που κορυφώνεται την περίοδο Τρικούπη με τα μεγάλα σιδηροδρομικά έργα, συμπεριλαμβανομένων και γεφυρών με ανάλογα μορφολογικά και τεχνικά χαρακτηριστικά. Χωροθετημένη σε ένα ειδυλλιακό φυσικό περιβάλλον, ενταγμένο στο δίκτυο NATURA, η γέφυρα αποτέλεσε σημείο αναφοράς για την τοπική κοινωνία, τόσο για οικονομικές όσο και για πολιτιστικές δραστηριότητες. Ενώ δεν έχει χαρακτηριστεί ως νεώτερο μνημείο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002, προστατεύεται βάσει της παρ. 10 του άρθρου 6 του ανωτέρω Νόμου ως προγενέστερη των τελευταίων εκατό ετών.

Η γέφυρα, την οποία χρησιμοποιούσαν μέχρι πρόσφατα οι κάτοικοι της περιοχής για την προσπέλαση των αγρών που βρίσκονται νότια του Σπερχειού, είχε θεωρηθεί ως μη λειτουργική λόγω επανειλημμένων υπερχειλίσεων του ποταμού. Το 2005 είχε εκπονηθεί μελέτη περιβαλλοντικών όρων για το έργο «Νέα Γέφυρα Σπερχειού στην περιοχή Καστρίου Ν. Φθιώτιδας σε απόσταση 30 μέτρων περίπου κατάντη (δυτικά) της υφιστάμενης παλαιάς», για το οποίο είχαν γνωμοδοτήσει η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, καθώς και η Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, όχι όμως και η συναρμόδια για τα μνημεία της περιοχής Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας (τότε Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Στερεάς Ελλάδας). Η μελέτη εγκρίθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 100810/27.1.2006 Κοινή Απόφαση ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. – Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ωστόσο, όπως διευκρινίστηκε από την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας και προκύπτει από τη σχετική αλληλογραφία, το εν λόγω έργο, λόγω υψηλού προϋπολογισμού, δεν υλοποιήθηκε. Αντιθέτως, το 2013, επιλέχθηκε η οικονομικότερη λύση αντικατάστασης της υφιστάμενης παλαιάς γέφυρας με νέα τύπου ΜΠΕΛΕΥ (Bailey bridge) και εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων τον Έργου «Κατασκευή γέφυρας τύπου ΜΠΕΛΕΥ στον Σπερχειό ποταμό επί αγροτικής οδού στο Καστρί του Δήμου Μακρακώμης Π.Ε. Φθιώτιδας». Οι Περιβαλλοντικοί Όροι του Έργου εγκρίθηκαν με την υπ' αρ. πρωτ. 3972/1.10.2013 (ΑΔΑ: ΒΛΩ7ΛΗ-Ρ7Γ) Απόφαση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Στερεάς Ελλάδας της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, η οποία κοινοποιήθηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού χωρίς να τους ζητηθεί γνωμοδότηση για την αντικατάσταση της υφιστάμενης παλαιάς γέφυρας.

Στις 9.10.2015, έχοντας πληροφορηθεί την έναρξη των εργασιών καθαίρεσης της γέφυρας από διαμαρτυρίες δημοσιευμένες στον τοπικό τύπο, και σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 6 του Ν. 3028/2002, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας εξέδωσε το υπ' αρ. πρωτ. 2139/9.10.2015 Σήμα Διακοπής Εργασιών. Κατόπιν αυτοψίας που διενήργησε η Υπηρεσία στη γέφυρα στις 14.10.2015 και του υπ' αρ. πρωτ. 2143/15.10.2015 εγγράφου της προς την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, υποβλήθηκε στην Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας με το με αρ. πρωτ. 137188/3962/16.10.2015 διαβιβαστικό έγγραφο πλήρης φάκελος του έργου.

Σύμφωνα με την Τεχνική Έκθεση, προβλέπονται η διατήρηση των υφισταμένων ακροβάθρων, η καθαίρεση των υφισταμένων μεσόβαθρων και του μεταλλικού φορέα και η κατασκευή σε ενδιάμεσες θέσεις δύο νέων μεσοβάθρων από σιδηροπαγές σκυρόδεμα, καθώς και νέου πλατύτερου μεταλλικού φορέα τύπου Bailey M2.

Επιπλέον, το Συμβούλιο της Αρχιτεκτονικής Νομού Φθιώτιδος με το υπ' αριθ. πρωτ. 2210/19.10.2015 έγγραφό του γνωρίζει στην Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας ότι δεν είχε ενημερωθεί για το θέμα της κατεδάφισης της εν λόγω γέφυρας και δεν είχε ως εκ τούτου γνωμοδοτήσει σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4067/2012 (ΝΟΚ).

Κατά την αυτοψία της 14ης Οκτωβρίου 2015 διαπιστώθηκε ότι έχει αποξηλωθεί το κατάστρωμα, καθώς και τμήματα του μεταλλικού φορέα και των στηθαίων του που βρίσκονταν εκατέρωθεν του κεντρικού μεσόβαθρου, τα οποία έχουν εναποτεθεί σε παρακείμενο αγρό. Οι εργασίες αυτές πιθανώς επέφεραν μικρή απώλεια δομικού υλικού και συνετέλεσαν στην αποδιοργάνωση των λίθων του άνω μέρους των μεσοβάθρων. Αντιθέτως, σε πολύ καλή κατάσταση διατηρούνται τα ακρόβαθρα και οι πτερυγότοιχοι και των δύο πλευρών, καθώς και τα λιθόκτιστα στηθαία των οδών που αποτελούν την πρόσβαση στη γέφυρα.

Στο εναπομείναν τμήμα της η γέφυρα εμφανίζει σήμερα βλάβες, οι σοβαρότερες εκ των οποίων οφείλονται σε πρόσφατες επεμβάσεις. Όπως τεκμηριώνεται από πρόσφατες φωτογραφίες και κατέστη σαφές από την επιτόπια εξέτασή της, παρά τη φυσική γήρανση της κατασκευής, την παντελή έλλειψη συντήρησης και τις συνεχείς φορτίσεις σε συνδυασμό με τις μεγάλες πλευρικές δυνάμεις που ασκήθηκαν κατά τα πλημμυρικά φαινόμενα των τελευταίων ετών, οι βασικές φθορές περιορίζονταν σε μικρές παραμορφώσεις του φορέα, τοπικές οξειδώσεις στις συνδέσεις και στις λάμες ενίσχυσης, τοπικές αποσχίσεις στις λεπίδες των ήλων με συνέπεια την ύπαρξη μικρών υποχωρήσεων, και πιθανόν μικρή καθίζηση και μερική αποδιοργάνωση των ανώτερων λίθων κυρίως ενός εκ των μεσοβάθρων. Αντιθέτως, δεν παρατηρήθηκε διάβρωση, υποσκαφή των θεμελίων και απόπλυση κονιάματος των κατώτερων τμημάτων των βάθρων εξαιτίας της ροής του ποταμού.

Οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού κατόπιν εξέτασης του θέματος θεωρούν ότι οι βλάβες στη γέφυρα είναι σε σημαντικό βαθμό αναστρέψιμες και προτείνουν, έχοντας υπόψη τις διατάξεις της παρ.1β και 10 του άρθρου 6 του Ν.3028/2002, τη μη κατεδάφισή της, καθώς αποτελεί άρτιο κατασκευαστικά τεχνικό έργο, αντιπροσωπευτικό δείγμα μεταλλικής γέφυρας του 19ου αιώνα, αλλά και σημαντικό τοπόσημο, άρρηκτα συνδεδεμένο με την τοπογραφία και την τοπική ιστορία.

Για το λόγο αυτό η Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων έχει ήδη παραπέμψει στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων το θέμα του χαρακτηρισμού ή μη ως μνημείου σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1β του άρθρου 6 του Ν.3028/2002, του εναπομείναντος τμήματος της γέφυρας προγενέστερης των τελευταίων εκατό ετών, στην Τ.Κ. Καστρίου του Δήμου Μακρακώμης, Π.Ε. Φθιώτιδος, καθώς και των λοιπών αποξηλωμένων και διασωζομένων μεταλλικών τμημάτων του καταστρώματος και των στηθαίων της, που βρίσκονται εκατέρωθεν του κεντρικού μεσόβαθρου, τα οποία έχουν εναποτεθεί σε παρακείμενο αγρό, ώστε, σε περίπτωση που

αυτά χαρακτηριστούν ως μνημεία, να καταστεί δυνατή η αποκατάσταση της γέφυρας μετά από μελέτη, η οποία θα υποβληθεί προς έγκριση στο ΥΠ.ΠΟ.Α.

Το ΥΠ.ΠΟ.Α. βρίσκεται σε επαφή με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος με στόχο να δοθεί μια λύση που να σέβεται τόσο την ανάγκη διατήρησης της ιστορικής γέφυρας ως πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και την ανάγκη των κατοίκων της περιοχής για προσπέλαση των αγρών τους.

Ο Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΠΑΛΤΑΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΠΑΝΣΜ
2. ΥΝΜΤΕ Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο

Αθήνα, *

11/12/15

Η Προσταμένη του Τμήματος

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΛΑΝΗ-ΚΑΖΑΜΙΑΚΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ